

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

*Затверджено Вченою радою Рівненського
державного гуманітарного університету
Протокол № 3 від 23 лютого 2017 р.*

Ректор

проф. Постоловський Р.М.

ПРОГРАМА
КАНДИДАТСЬКОГО ІСПИТУ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Рівне – 2017

Кандидатський іспит із іноземної мови

Кандидатський іспит із іноземної мови може складатися з *англійської, німецької, іспанської, італійської, французької* мов. Якщо для написання дисертаційної роботи здобувачеві потрібні знання іншої іноземної мови, то керівник вищого навчального закладу чи наукової установи може дозволити складання кандидатського іспиту з цієї мови.

Кандидатські іспити з іноземної мови складаються у вищих навчальних закладах третього або четвертого рівня акредитації, які мають самостійні кафедри іноземних мов або в Центрі наукових досліджень та викладання іноземних мов Національної академії наук і його відділеннях. Вони приймаються за типовими програмами, затвердженими Міністерством освіти та науки України.

До складу комісії з приймання кандидатського іспиту з іноземної мови окрім викладачів кафедри іноземних мов повинен входити також і викладач спеціальної кафедри або науковий співробітник, який має науковий ступінь із спеціальності здобувача наукового ступеня кандидата наук і вільно володіє відповідною іноземною мовою.

Кандидатському іспиту передують інтенсивна підготовка як під керівництвом викладача, так і самостійна. Вона включає, як правило, такі різновиди робіт:

1. Читання та переклад літератури за фахом здобувача з іноземної мови рідною. Загальний обсяг такої літератури за повний курс навчання повинен складати 300 сторінок (обсяг однієї сторінки прирівнюється 2500 друкованих знаків). Цей вид діяльності має двоаспектну значимість для здобувача. З одного боку, він постає важливим засобом опанування іноземною мовою, чинником розвитку навичок і вмінь читання відповідною іноземною мовою. А з другого - постає ефективним засобом контролю повноти і точності розуміння наукового тексту з фаху, поглиблення знань особливостей мови і стилю, практики перекладу тощо. Показником сформованості необхідних навичок і вмінь перекладу слугують такі нормативи: за одну академічну годину (45 хвилин) письмовий переклад (із словником) 2000 друкованих знаків, для усного перекладу - 4000-4500 друкованих знаків оригінального тексту з фаху.

2. Анотування і реферування рідною й іноземними мовами, яке спрямовується на вироблення навичок і вмінь оформлення отримуваної інформації, а також як прийом контролю щодо розуміння відповідного тексту. Кінцеві навички і вміння мають давати можливість складати іноземною мовою анотації до наукових статей, доповідей, матеріалів власного дослідження тощо.

3. Розвиток навичок усного монологічного й діалогічного мовлення (досягти темпу висловлювань 200-250 слів за хвилину). Рівень навичок монологічного мовлення має забезпечувати можливість самостійно готувати повідомлення іноземною мовою про наукову проблему, мету, об'єкт і предмет дослідження, його методи, результати, висновки власної

дисертаційної роботи. Навички діалогічного мовлення повинні давати можливість аспірантові або пошукачеві вести як наукові дискусії чи полеміку, так і забезпечувати елементарне спілкування в межах побутової тематики та життєвих ситуацій, пов'язаних, наприклад, із перебуванням у закордонному відрядженні.

4 Відпрацювання практичних навичок і вмінь із граматики іноземної мови.

Особлива увага має приділятися типовим для стилю наукового мовлення складним синтаксичним конструкціям, зворотам із неособовими дієслівними формами, пасивним конструкціям, багатоелементним означенням, усіченим граматичним конструкціям, інверсійним структурам, засобам вираження смислового (логічного) наголосу, модальності тощо.

Згідно вимог типової програми Міністерства освіти і науки та ВАК України аспіранти, пошукувачі повинні оволодіти необхідною сумою граматично-стилістичного матеріалу з тієї чи іншої іноземної мови, враховуючи її специфічні особливості. Ми пропонуємо навчальний матеріал із мов, що є найпоширенішими.

Англійська мова

1. Структура речення в англійській мові порівняно зі структурою речення в українській мові. Розповідне, питальне та заперечне речення. Типи питань.
2. Дієслово. Допоміжні, питальні та смислові дієслова.
3. Спосіб (дійсний, умовний, наказовий). Система часів.
4. Активний і пасивний стан. Особливості використання і перекладу пасивного стану. Узгодження часів.
5. Безособові форми дієслова. Дієприкметник, функції та способи перекладу. Інфінітив, функції та способи перекладу. Герундій, функції та способи перекладу.
6. Модальні дієслова та їх еквіваленти.
7. Умовний спосіб. Емфатичні конструкції.
8. Функції дієслів: *to be, to have*. Функції дієслів із закінченням *-ing, -ed*.
9. Іменник. Утворення множини. Присвійний відмінок.
10. Артикль: означений і неозначений.
11. Займенник (загальні відомості). Особові, присвійні, вказівні займенники. Неозначені займенники *some, any* і заперечний займенник *no*. Кількісні займенники *many, much*. Неозначено-особовий займенник *one*. Три функції *one*. Підсилювальні та зворотні займенники.
12. Прикметник. Прислівник. Ступені порівняння.
13. Числівник. Кількісні та порядкові числівники. Дріб. Читання формул, хронологічних дат, позначень часу.

14. Граматичні особливості перекладу (артикль, іменник, прикметник, числівник, займенник, дієслово, прислівник, прийменник, сполучник). Конструкції типу *there is/there are*.
15. Синтаксичні особливості перекладу (умовне речення, неозначено-особові та безособові речення, безсполучникові підрядні речення, складнопідрядні речення, еліпсис, емфаза, інверсія, подвійне керування та ін.).
16. Лексичні особливості перекладу (багатозначність, конверсія, синонімія, неологізми, "фальшиві друзі перекладача", британський та американський варіанти англійської мови, терміни, уживані вирази та службові слова, іншомовні запозичені, аббревіатури, умовні позначення, власні назви, англійська система мір та ваги і т. ін.).
17. Жанрові особливості перекладу.
18. Найважливіші суфікси, префікси англійської мови науково-технічної літератури та їх значення. Основні суфікси іменників, прикметників, дієслів, прислівників

Німецька мова

1. Часові форми дієслова. Дієслова з відокремленими та невідокремлюваними префіксами. Дієслівне керування.
2. Пасив. Модальні дієслова з інфінітив-пасив. Відмінювання іменників. Прийменники з давальним відмінком. Прийменник із знахідним відмінком.
3. Залежний інфінітив. Інфінітивні групи як члени речення. Множина іменників. Прийменники з давальним та знахідним відмінками.
4. Дієприкметник. Означення, виражене дієприкметником I і II. Поширене означення. Дієприкметник I чи *zu* як означення.
5. Відокремлені дієприкметникові звороти. Прийменник з родовим відмінком. Результативний пасив.
6. Підрядні речення. Речення з підрядними означальними. Відмінювання відносних займенників.
7. Додаткові підрядні речення. Речення з підрядними причин. Введення логічних зв'язків.
8. Інфінітиви ! групи. Речення з підрядними мети та способу дії Речення з підрядними умовними.
9. Розділовий родовий відмінок.
10. Займенникові прислівники.
11. Звороти можливості та повинності. Конструкції *haben + zu + інфінітив* та *sein + zu + інфінітив*.
12. Парні сполучники.

13. Конструкція *sich lassen* + інфінітив. Сполучення знахідного відмінка з інфінітивом.
14. Вказівні займенники у функції заміни іменників.
15. Речення з підрядними часу та мети. Подвійні прийменники та прийменники з підсиленням.
16. Спосіб вираження відношення до висловлювання. Модальні дієслова, складні форми модальних дієслів.
17. Спосіб вираження зв'язку з попереднім та наступним висловлюванням. Кон'юктив у самостійних реченнях.
18. Кон'юктив в умовних реченнях. Допустові речення. Модальні дієслова у значенні речення.
19. Лексичні, граматичні та синтаксичні особливості перекладу науково-технічної літератури.

Французька мова

1. Іменник. Множина іменників. Утворення жіночого роду іменників.
2. Артикль. Означений артикль, Неозначений артикль. Частковий артикль. Злитий артикль. Невживання артикля перед іменником, що означає професію. Артикль і прийменник *de*. Невживання артикля після прийменників. Невживання артикля,
3. Детермінативи. Вказівні прикметники. Присвійні прикметники. Неозначені прикметники. Питальний прикметник *quel*.
4. Прикметник. Жіночий рід прикметників. Множина прикметників. Узгодження прикметників. Місце прикметника-означення у реченні. Ступені порівняння прикметників.
5. Числівник. Особливості вимови та написання кількісних числівників. Порядкові числівники.
6. Займенник. Особові придієслівні займенники. Місце особових придієслівних займенників у складних часах. Місце двох займенників-додатків. Особові займенники *en*, *y*. Особові самостійні (наголошені) займенник. Займенник *on*. Вказівні займенники. Присвійні займенники. Неозначені займенники. Складні питальні займенники. Відносні займенники *qui*, *que*, *dont*. Складні відносні займенники.
7. Дієслово, три групи дієслів. Заперечна форма дієслова. Безособовий зворот *il y a*. Наказовий спосіб. Безособові дієслова. Займенникові дієслова. Пасивна форма. Дієслова з пасивним значенням. Особливості відмінювання дієслів I групи.
8. Часи дійсного способу: *Présent*, *Passé immédiat*, *Passé composé*, *Imparfait*, *Futur immédiat*, *Plus que parfait*, *Futur antérieur*, *Passé simple*.
9. УМОВНИЙ спосіб: *Conditionnel présent*. *Conditionnel passé*.

10. Subjonctif. Утворення Subjonctif présent. Вживання Subjonctif у підрядних спонукальних реченнях. Subjonctif у підрядних означальних та обставинних реченнях. Subjonctif passé.
11. Participe passé. Узгодження participe passé дієслів, що відмінюються з avoir. Participe passé composé. Participe présent. Gérondif. Infinitif passé.
12. Вживання заперечень. Дієслівні перифрази.
13. Прислівник. Місце прислівників у реченні. Утворення прислівників. Ступені порівняння прислівників. Вживання деяких прислівників.
14. Прийменник. Прийменники à, de.
15. Порядок слів у розповідному реченні. Виділення членів речення. Реприза.
16. Речення з питальним зворотом Est-ce-que. Питальне речення з простою інверсією. Питальне речення із складною інверсією. Порядок слів у питальному реченні з прислівником ou. Запитання про предмет. Запитання до підмета. Запитання до прямого додатка. Запитання до непрямого додатка. Запитання до іменної частини складеного присудка. Запитання про належність.
17. Інфінітивний зворот. Абсолютний дієприкметниковий зворот.
18. Непряме питання. Непряме питання та інверсія підмета. Спонукальне речення у непрякій мові.
19. Узгодження часів дійсного способу. Підрядне умовне речення. Вживання часів після si умовного.

Список літератури

Англійська мова

1. Астафурова Т.Н. Ключ к успешному сотрудничеству. – Волгоград, 1995.
2. Бгашев В.Н., Долматовская Е.Ю., Ручника Г.А., Швыковская Л.Н. . Учебник для машиностроительных специальностей вузов (английский язык)/ – М.: Высш. шк., 1990.
3. Бондар Т.І., Кириченко З.Ф., Колесник Д.М., Дегтярьова, Шпак В.К. Англійська мова для аспірантів та наукових співробітників / За редакцією акад. В.К. Шпака. – К.: Центр навчальної літератури, 2005.
4. Вавилова М.Г. Так говорят по-английски. – М.: МГИМО, 1996.
5. Вознесенский И.Б. Пособие по корреспонденции на английском языке. Проведение и организация научной конференции. – Л.: Наука, 1981.
6. Григоров В.Б. Английский язык: Учебное пособие для технических вузов. – М.: Высш. шк., 1991.
7. Дубровская С.В. Биосфера и человек: Пособие по английскому языку. – М.: Высш. шк., 1994.
8. Зильберман Л.И. Пособие по обучению чтению английской научной литературы (структурно-семантический анализ текста). – М.: Наука, 1981.
9. Крупаткин Я.Б. Читайте английские научные тексты. – М.: Высш. шк., 1991.
10. Курашвили Е.И. Английский язык: Пособие по чтению и устной речи для технических вузов. – М.: Высш. шк., 1991.
11. Курс английского языка для аспирантов / Н.И. Шахова и др. – М.: Наука, 1980.
12. Куценко Л.И., Тимофеева Г.И. Английский язык. – М.: Моск. юридический институт (МВД РФ), 1996.

13. Максимук В.М., Дудок Р.І. Англійська мова для аспірантів та науковців гуманітарно-природничих спеціальностей університетів: Підручник. – Львів: Астролябія, 2006.

14. Митусова О.А. Английский для аспирантов (экономические специальности). – Ростов.н./Д.: Феникс, 2003.

15. Михельсон Т.Н., Успенская Н.В. Пособие по составлению рефератов на английском языке. – Л.: Наука, 1980.

16. Новоселова Н.З., Александрова Е.С., Кедрова М.О. и др. Учебник английского языка для сельскохозяйственных и лесотехнических вузов. – М.: Высш. шк., 1994 .

17. Орловская И.В. и др. Учебник английского языка (для технических вузов) – М.: МВТУ, 1995.

18. Пароятникова А.Д., Полевая М.Ю. Английский язык (для гуманитарных факультетов университетов). – М.: Высш. шк., 1990.

19. Рейман Е.А., Константинова Н.А. Обороты речи английской обзорной научной статьи. – Л.: Наука, 1978.

20. Резник Р.В., Сорокина Т.С., Казарицкая Т.А. Практическая грамматика английского языка. – М.: Флинта, Наука, 1996.

21. Сафроненко О.И., Макарова Ж.И., Малащенко М.В. Английский язык для магистров и аспирантов естественных факультетов университетов: Учеб. Пособие. – М.: Высш. шк., 2005.

Німецька мова

1. Богатырева Н.А. Немецкий для менеджеров. – М.: Астрель, АСТ, 2002.

2. Богатырева Н.А., Ноздрин Л.А. Немецкий для финансистов. – М.: Астрель, АСТ, 2002.

3. Виноградова В.С. Zu Besuch in Deutschland. Практикум по немецкому языку. – М., 1995.

4. Гяч Н.В. Пособие по развитию навыков устной речи по теме «Международные научные связи» (немецкий язык). – Л.: Наука, 1980.

5. Закс Р., Васильева М.М. Коммерческая корреспонденция (на немецком языке). Deutsche Handelskorrespondenz. – М.: Логос, 1996.
6. Зорина Н.В. Deutsch Kommunikativ. – М.: МГУ, 1994.
7. Корольков Д.В., Аксенова Г.Л. Немецкий язык для сельскохозяйственных вузов. – М., 1996.
8. Мирзабекова Н.М. Немецкий язык для студентов экономических факультетов. – М.: МИИТ, 1994.
9. Нарустранг Е.В. Практическая грамматика немецкого языка. – СПб.: Союз, 1998.
10. Осетрова Е.О., Агаркова Е.В. Учебник немецкого языка для лесотехнических вузов. – СПб., 1996.
11. Сущинский И.И. Немецкий язык: Учебник. – М.: Моск. юридический институт (МВД РФ), 1995.
12. Халеева И.И. Основы теории обучения пониманию иноязычной речи: Подготовка переводчиков. – М.: Высш. шк., 1989.

Французька мова

1. Бодко Н.В. Французский язык: Пособие для археологов и историков. – М.: Наука, 1981.
2. Воробьева М.Б., Гудинская Н.В. Словарь сочетаний слов французского научного языка. – Л.: Наука, 1979.
3. Гак В.Г., Львин Ю.И. Курс перевода. Французский язык. (Общественно-политическая лексика). – М.: Международные отношения, 1980.
4. Значко-Яворская Г.В. Справочник для чтения математических текстов по-французски. – М.: Наука, 1971.
5. Корзина С.А. Французский язык. Речевые клише в диалогической речи. – М.: Высш. шк., 1991.
6. Краинская Л.А. Упражнения на лексические трудности французской научной литературы. – Л.: Наука, 1978.
7. Никольская Е.К., Гольденберг Т.Я. Сборник упражнений по грамматике французского языка. – М., 1974.

8. Попова И.Н., Казакова Ж.А. Грамматика французского языка:
Практический курс. – М.: Высш. шк., 1975.